

EU:n perustuslain uudesta luonnoksesta ollaan poistamassa 6. artikla, jonka mukaan EU-lait ovat ylempiä kuin kansalliset lait, mukaan lukien perustuslait.

Tällä kosmeettisella tempulla ei muuteta sitä tosiasiaa, että EU:n lait ovat ylempiä kuin kansalliset lait, mukaan lukien perustuslait.

Sitä ei vaan enää kirjoiteta avoimesti auki.

Luxemburgin tuomioistuin

Tärkeitä eivät ole vain lait vaan myös niiden tulkinta.

Luxemburgin EY-tuomioistuimella on viime kädessä tulkintamonopoli kaikkiin EU:ssa päätettyihin lakeihin. Se on käytännössä itse päättänyt, että ne ovat ensisijaisia jäsenmaan lakeihin nähden.

Tuomioistuin, johon jokainen jäsenmaa saa nimittää oman korkeapalkkaisen mutta vähätöisen tuomarin, tulkitsee lakeja liittovaltiohengessä. Sillä tavalla se laajentaa EU:n toimivaltaa aloille, joilla jäsenvaltiot eivät ole sitä siirtäneet EU:lle.

EU-lakien ensisijaisuus

Ensimmäinen tulkinta EU-lakien ensisijaisuudesta on vuodelta 1964 (Costa vastaan Enel).

Seuraavakin käänteentekevä tulkinta (Internationale Handelsgesellschaft) vuodelta 1970 on peräisin aivan toisenlaisen EU:n oloista kuin missä tänään eletään. Sen mukaan "yhteisön toimenpiteen lainvoimaisuuteen tai sen vaikutukseen jäsenvaltion sisässä eivät voi vaikuttaa sellaiset väitteet, että se on

vastoin joko sen jäsenmaan perustuslakiin kirjattuja perusoikeuksia tai kansallisen perustuslaillisen rakenteen periaatteita”;

Näiden ja tiettyjen muiden päätösten seurauksena on syntynyt tulkinta, jota jäsenmaat eivät haasta ja joka Suomen oli hyväksyttävä ehtona EY-jäsenyydelleen: EU:n lait ovat ylempiä kuin kansalliset lait, mukaan lukien perustuslait.

Sitä ei tarvitse kirjata perustuslakiin, koska asia on niin.

Jotta kansalaisille jäisi vähemmän vastustettavaa, sitä ei tarvitse kirjata avoimesti näkyviin.

Pilarirakenne murretaan

Maastrichtin sopimuksella vuonna 1992 EU:lle luotiin erityinen pilarirakenne. Sen mukaan EU:lla on yksinomainen toimivalta kaikissa I pilarin asioissa. Yhteenkään niistä asioista ei ulotu subsidiariteetti- eli toissijaisuusperiaate.

Sen sijaan ulko- ja turvallisuuspolitiikka II pilarissa ja oikeus- ja rikosasiat III pilarissa jäivät jäsenvaltioiden toimivaltaan.

Nyt euronationalistiset liittovaltiovoimat pyrkivät murentamaan pilarirakenteen, koska se rajoittaa EU:n liittovaltioimista.

Niin tehdään tuottamalla EU:n toimielimissä yhteistä ulko-, turvallisuus- ja myös puolustuspolitiikkaa ja siirtämällä rikosasioita EU:n yhteiseen toimivaltaan.

Rikoslait pois kansallisesta toimivallasta!

Rikosasioiden pilarirakenteen hävittämisen osalta merkittävä oli EY-tuomioistuimen päätös 13.9.2005.

Päätös liittyi juttuun, jossa kantajana oli Euroopan komissio, jota Euroopan parlamentti tuki, ja vastaajana jäsenvaltioita edustava neuvosto.

Pohjana oli se neuvoston puitepäätös, jonka jäsenmaat olivat tehneet 27.1.2003 yhteisestä toimintatavasta suhtautumisesta tiettyjen EU:n ympäristölakien rikkomiseen. Rangaistusseuraamukset neuvosto oli jättänyt kansalliseen toimivaltaan päätettäväksi jäsenmaiden parlamenteissa.

Komissio ja parlamentti älähtivät: väärin säädetty.

Jäsenmaat olivat tehneet päätöksensä perussopimuksen artiklojen 29, 31 ja 34 mukaan. Komissio ja parlamentti väittivät, että neuvoston päätös oli laitton, koska laillisuusperustan olisi pitänyt olla artikla 175 yhteisön ympäristötoimivallasta (johon liittyen asiat tulisivat yhteispäätösmenettelyyn parlamentin kanssa).

Federalistivoimat kokeilivat valtansa rajoja.

Neuvosto hävisi

Tuomioistuin oli komission ja parlamentin (ja Belgian, Italian, Itävallan ja Luxemburgin) kannalla.

Se päätti, että vaikka yleissäännön mukaan rikoslaki ja rikosoikeudenkäyntitapa eivät kuulu yhteisön toimivaltaan, "se ei kuitenkaan estä yhteisön lainsäädännöllä... pantamasta toimeen toimia, joilla on yhteys jäsenvaltioiden rikoslainsäädäntöön... taatakseen sen, että hyväksytyt säännöt... ovat täysin tehokkaita".

Yksitoista jäsenmaata, mukaan luettuna suuret maat Saksa, Ranska ja Englanti ja myös pieni Suomi, halusivat säilyttää rikosten rangaistukset kansallisessa

toimivallassa.

Tuomioistuin tulkitsi tässä tapauksessa EU-lakia toisella tavalla kuin jäsenmaiden ja niiden asukkaiden enemmistö, jotka eivät olleet tietoisesti luovuttaneet rikosoikeudellista valtaa unionille.

Kysymyksessä oli lakivallan kaappaus tuomioistuimen tulkinnalla, ja sen seurauksena EU tulee säätämään rikoksille entistä enemmän euroseuraamuksia.

Varastettu toimivalta

On sanottu, että EU ei ole liittovaltio, koska se ei voi itse kasvattaa omaa toimivaltaansa omilla päätöksillään. Periaatteessa EU voi saada lisätoimivaltaa vain, jos jäsenmaat yksimielisesti luovuttavat sitä sille.

Valta, jota ei luovuteta EU:lle, jää jäsenmaalle.

EU on entistä enemmän liittovaltio, kun sen toimielin (EY-tuomioistuin) on pystynyt itse omalla päätöksellään ottamaan unionin toimivaltaan rikoslakien rangaistuksista päättämisen.

Rikoslakien harmonisointia

Kansallisvaltion merkittävimpiin täysivaltaisuuden tunnusmerkkeihin kuuluvat omat rikoslait

Kun komissio antoi 9.2.2007 esityksen tiettyjen ympäristörikosten ja niiden rangaistusten harmonisoimisesta jäsenmaissa, komissio käytti sitä toimivaltaa, joka perustui edellä mainittuun EY-tuomioistuimen päätökseen syyskuussa 2005.

Kuinka pitkälle komissio on näissä asioissa valmis menemään?

Siitä on Esko Seppänen tehnyt komissiolle helmikuussa kirjallisen kysymyksen:
"Antaako EY-tuomioistuimen päätös komission mielestä sille toimivallan
esittää lakien harmonisointia myös muissa kuin ympäristörikosasioissa?"

Vastausta odotellaan.